

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna

im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu

37-500 Jarosław, ul. Czarnieckiego 16

tel./fax 16 624 46 20, 16 624 46 50
NIP; 792-17-94-406

http:www.pwszjar.edu.pl

e-mail:pwste@pwste.edu.pl
REGON; 650894385

ZARZĄDZENIE Nr 22/2016

Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej
im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu
z dnia 4 kwietnia 2016r.

**w sprawie; szczegółowych zasad prowadzenia dokumentacji programowej studiów
pierwszego i drugiego stopnia.**

Na podstawie art. 66 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012r. poz. 572, z późn. zm.) oraz na podstawie Uchwały Nr 5/I/16 Senatu PWSTE w Jarosławiu z dnia 27 stycznia 2016 r. w sprawie warunków tworzenia programów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz studiów podyplomowych i kursów doszkalających, zarządza się, co następuje:

§ 1

Wprowadzam szczegółowy sposób dokumentowania i procedowania programów kształcenia na studiach I i II stopnia oraz terminy dostosowania dokumentacji i programów do wymogów ustawowych stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

1. Wykonanie zarządzenia zleca się dyrektorom instytutów.
2. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Prorektorowi ds. dydaktycznych.

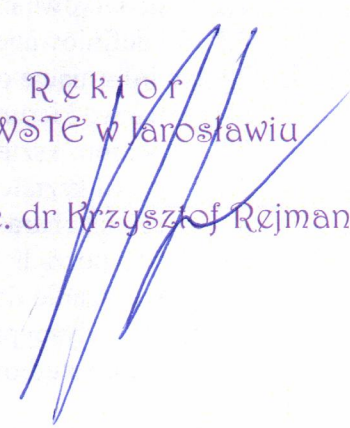
§ 3

Traci moc Zarządzenie nr 34/2012 Rektora PWSTE w Jarosławiu z dnia 4 kwietnia 2012 roku w sprawie procedur projektowania programu kształcenia w PWSTE w Jarosławiu oraz Zarządzenie nr 6/2012 Rektora PWSTE w Jarosławiu z dnia 25 stycznia 2012 roku w sprawie szczegółowego sposobu projektowania, realizacji i oceny rezultatów programów kształcenia i planów studiów.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

PRAWNY
Jerzy Rymkiewicz
nr rej. OIRP Rzeszów Rz/P/4

Rektor
PWSTE w Jarosławiu
doc. dr Krzysztof Rejman

I. Postanowienia ogólne

§ 1

Załącznik określa:

1. Szczegółowy opis sposobu dokumentowania i procedowania programów kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia.
2. Terminy dostosowania dokumentacji programów kształcenia do wymogów ustawowych.

II. Efekty kształcenia

Wymagania ogólne

§ 2

1. Opis efektów kształcenia powinien być zgodny z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego.
2. Dla programu kształcenia prowadzącego do uzyskania:
  - 2.1. kwalifikacji nauczycielskich, efekty kształcenia muszą uwzględniać efekty wynikające ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela;
  - 2.2. kwalifikacji w zawodzie pielęgniarki, efekty kształcenia muszą uwzględniać standardy kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo.
3. Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera musi uwzględniać pełny zakres efektów kształcenia prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 1 pkt. 2 Ustawy.
4. Efekty kształcenia formułuje się w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
5. Jednemu kierunkowemu efektowi kształcenia może odpowiadać kilka efektów obszarowych.
6. Dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, prowadzonych w ramach tego samego kierunku, poziomu i profilu kształcenia określa się takie same efekty kształcenia.
7. Opis efektów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia określa Senat po zasięgnięciu opinii Konwentu.
8. Opis efektów kształcenia określony w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy, Senat przyjmuje w całości.

Definiowanie efektów kształcenia

§ 3

1. Opis efektów kształcenia należy zestawić w oddzielnym dokumencie „Efekty kształcenia”.
2. Dokument „Efekty kształcenia” powinien zawierać:
  - 2.1. ogólne informacje o kierunku studiów;
  - 2.2. dodatkowe informacje uwzględnione przy definiowaniu efektów kształcenia;
  - 2.3. zdefiniowane efekty kształcenia dla kierunku.
3. Ogólne informacje o kierunku studiów powinny obejmować (Załącznik nr 2 do Zarządzenia):
  - 3.1. nazwę kierunku studiów;
  - 3.2. poziom kształcenia;
  - 3.3. profil kształcenia;
  - 3.4. krótka charakterystyka absolwenta wraz z tytułem zawodowym;
  - 3.5. przyporządkowanie kierunku studiów do obszaru/obszarów kształcenia;
  - 3.6. wskazanie dziedziny/dziedzin nauki i dyscypliny/dyscyplin naukowych lub dziedziny sztuki i dyscypliny artystycznej, do których odnoszą się efekty kształcenia dla danego kierunku studiów.

4. Dodatkowe informacje uwzględnione przy definiowaniu efektów kształcenia powinny obejmować:
  - 4.1 uzasadnienie utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia,
  - 4.2 związek kierunku studiów z misją i strategią rozwoju Uczelni,
  - 4.3 wykorzystanie doświadczeń stowarzyszeń i organizacji zawodowych oraz wzorców międzynarodowych,
  - 4.4 wnioski z analizy wyników monitorowania losów absolwentów,
  - 4.5 wnioski z analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z interesariuszami zewnętrznymi,
  - 4.6 uzgodnienia środowiskowe,
  - 4.7 przykłady dobrych praktyk, obejmujące między innymi opracowania wykonane w innych instytucjach i w innych uczelniach,
  - 4.8 wymagania i zalecenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej.
5. Zdefiniowane efekty kształcenia dla kierunku powinny obejmować:
  - 5.1 objaśnienia oznaczeń wykorzystanych przy określaniu efektów obszarowych i efektów kształcenia dla kierunku;
  - 5.2 zestawienie tabelaryczne zakładanych efektów kształcenia dla kierunku zawierające: symbol efektu kształcenia, treść efektu kształcenia, odniesienie do efektów kształcenia w obszarze/obszarach kształcenia (tabela odniesień efektów kierunkowych do efektów obszarowych);
  - 5.3 tabela pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez kierunkowe efekty kształcenia;
  - 5.4 informacje na temat zgodności zakładanych efektów kształcenia z obowiązującym prawem zewnętrznym i wewnętrznym;
  - 5.5 informacja o zespole przygotowującym opis efektów kształcenia dla kierunku studiów.
6. Efekty kształcenia w każdej kategorii numeruje się odrębnie. Symbol efektu składa się z liter oraz numerów (cyfr). (Załącznik nr 2 do Zarządzenia).
7. Na kierunku pielęgniarstwo oznacza się symbole efektów kształcenia stosowane w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. poz. 631).

III. Program studiów

Założenia ogólne

§ 4

1. Studia na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia są prowadzone zgodnie z określonymi przez Senat efektami kształcenia.
2. Dokument „Program studiów” powinien zawierać:
  - 2.1. ogólną charakterystykę studiów;
  - 2.2. plan studiów;
  - 2.3. matrycę efektów kształcenia;
  - 2.4. karty modułów/przedmiotów.
3. Program studiów, o którym mowa w ust. 1, sporządza się odrębnie dla każdej formy studiów prowadzonej w ramach kierunku.

Ogólna charakterystyka studiów

1. Część programu zawierająca ogólną charakterystykę studiów, dla których tworzony jest program studiów, obejmuje:
  - 1.1. informację o kierunku studiów;
  - 1.2. informację o wskaźnikach ilościowych programu studiów;
  - 1.3. opis warunków niezbędnych do realizacji programu.

§ 6

1. Program studiów dla kierunku studiów określa:

1. informacje o kierunku studiów:
  - 1.1. nazwę kierunku studiów,
  - 1.2. nazwę specjalności,
  - 1.3. poziom kształcenia (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia),
  - 1.4. formę studiów (stacjonarne i niestacjonarne),
  - 1.5. profil kształcenia (praktyczny lub ogólnie akademicki),
  - 1.6. tytuł zawodowy osiągnięty przez absolwenta;
  - 1.7. przyporządkowanie kierunku do obszaru lub obszarów kształcenia z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS i liczby godzin w planie studiów dla każdego z tych obszarów,
  - 1.8. uzasadnienie koncepcji i celu kierunku studiów w oparciu o prowadzone w jednostce badania naukowe, analizę możliwości kadrowych i finansowych, zgodności z misją Uczelni i jej strategią rozwoju,
  - 1.9. odniesienie do analizy potrzeb rynku pracy, wyników badania karier absolwentów i wzorców międzynarodowych,
  - 1.10. możliwości zatrudnienia (typowe miejsca pracy) i kontynuacji kształcenia przez absolwentów,
  - 1.11. opis zasad rekrutacji, w tym określenie wymagań wstępnych w odniesieniu do oczekiwanych kompetencji kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia drugiego stopnia.
2. sumaryczne wskaźniki ilościowe charakteryzujące program studiów:
  - 2.1. liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia,
  - 2.2. łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć:
    - wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów,
    - z zakresu nauk podstawowych właściwych dla kierunków studiów, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia,
    - o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych, warsztatowych i projektowych,

- 2.3. minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach nie związanych z kierunkiem studiów zajęć ogólnouczeniowych lub zajęć na innym kierunku studiów,
  - 2.4. liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych nie mniejszą niż 5 punktów ECTS,
  - 2.5. liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego,
  - 2.6. liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z wychowania fizycznego,
  - 2.7. liczbę punktów ECTS, którą przypisano modułom zajęć do wyboru,
  - 2.8. liczbę punktów ECTS, którą przypisano modułom zajęć powiązanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym (dotyczy profilu praktycznego),
  - 2.9. liczbę punktów ECTS, którą przypisano modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z danym kierunkiem studiów (dotyczy profilu ogólno akademickiego),
  - 2.10. wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym i profilu ogólno akademickim,
  - 2.11. łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym i profilu ogólno akademickim.
3. Opis warunków niezbędnych do realizacji programu powinien zawierać:
- 3.1. charakterystykę zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przewidzianych w programie studiów dla kierunku o profilu praktycznym,
  - 3.2. opis warunków prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zajęć umożliwiających bezpośrednio wykonywanie określonych czynności praktycznych przez studentów,
  - 3.3. charakterystykę zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z kierunkiem studiów o profilu ogólno akademickim,
  - 3.4. opis warunków prowadzenia zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi umożliwiającymi zdobywanie przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych,
  - 3.5. wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych,
  - 3.6. informację na temat prowadzenia zajęć przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć,
  - 3.7. wykaz osób proponowanych do minimum kadrowego,
  - 3.8. zwięzłą informację na temat infrastruktury zapewniającej prawidłową realizację celów kształcenia (odpowiednich warunków do prowadzenia zajęć w salach dydaktycznych, laboratoriach i pracowniach) oraz zasobów bibliotecznych i zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki;
  - 3.9. informacje na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia uwzględniające działania na rzecz doskonalenia programu kształcenia na prowadzonym kierunku studiów,
  - 3.10. dodatkowe wymagania dotyczące programu studiów:
    - w przypadku, gdy program studiów dla danego kierunku jest przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia wówczas

musi określać dla każdego z tych obszarów procentowy udział liczby punktów ECTS w łącznej liczbie punktów ECTS koniecznej dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów,

- program studiów powinien umożliwiać studentowi wybór modułów zajęć, do których przypisuje się punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30 % liczby punktów ECTS koniecznej dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów,
- program studiów dla kierunku o profilu praktycznym obejmuje moduły zajęć powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, koniecznej do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia.

Ponad połowa programu studiów musi obejmować zajęcia praktyczne kształtujące u studenta umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne,

- program studiów dla kierunku o profilu ogólnie akademickim obejmuje moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia.

Ponad połowa programów studiów musi obejmować zajęcia służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych.

§ 7

Plan studiów dla kierunku studiów w szczególności określa:

1. informacje podstawowe:
  - 1.1. nazwę kierunku studiów;
  - 1.2. nazwę specjalności;
  - 1.3. poziom kształcenia (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia);
  - 1.4. formę studiów (stacjonarne lub niestacjonarne);
  - 1.5. profil kształcenia (praktyczny lub ogólnie akademicki);
2. wykaz i sekwencję modułów zajęć, z podziałem na semestry, obejmujący:
  - 2.1. nazwy modułów zajęć (grupy zajęć) zaliczonych do grupy modułów kształcenia z zakresu nauk podstawowych,
  - 2.2. nazwy pozostałych modułów zajęć (grupy zajęć), w tym modułów zajęć (grupy zajęć) do wyboru;
3. przy każdym module zajęć (grupie zajęć):
  - 3.1. liczbę godzin z podziałem na formy zajęć;
  - 3.2. formę zaliczenia;
  - 3.3. liczbę punktów ECTS;
4. Wymiar czasu praktyki zawodowej, jeżeli przewiduje ją program kształcenia dla danego roku/semestru.

5. Łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych.
6. Liczbę punktów ECTS wymaganą do zaliczenia roku/semestru studiów.

Liczba punktów ECTS na studiach pierwszego i drugiego stopnia w jednym semestrze nie może być mniejsza niż 30.

Przyjmuje się, że jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25-30 godzin pracy, obejmujących godziny kontaktowe (zajęcia dydaktyczne z nauczycielem akademickim wynikające z planu studiów, a także konsultacje, egzaminy, zaliczenia w sesji i inne) oraz indywidualną pracę studenta oszacowaną w kartach przedmiotu.

7. Plan studiów może zawierać również inne wymagania wynikające ze specyfiki danego kierunku studiów.
8. W przypadku prowadzenia studiów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w ramach tego samego kierunku studiów plan studiów należy ustalić odrębnie dla każdej z tych form.
9. **Moduł zajęć dla kierunku studiów powinien obejmować w szczególności:**

- 9.1 Efekty kształcenia i ich odniesienie do kierunkowych i obszarowych efektów kształcenia,
- 9.2 Formy prowadzenia zajęć (z odniesieniem do efektów kształcenia),
- 9.3 Sposób weryfikacji zakładanych efektów kształcenia,
- 9.4 Liczbę punktów ECTS (ze wskazaniem sposobu jej wyznaczenia, zgodnie z zasadami systemu ECTS).

§ 8

Matryca efektów kształcenia

1. Matryca efektów kształcenia jest narzędziem służącym do weryfikacji efektów kształcenia i jest pokryciem kierunkowych efektów kształcenia przez moduły zajęć/przedmioty.
2. W przypadku braku pokrycia kierunkowych efektów kształcenia, o którym mowa w ust. 1, należy dokonać stosownej korekty.

§ 9

Karty moduły/przedmiotu (sylabus)

1. Karty modułów dla danego cyklu kształcenia, przygotowuje nauczyciel akademicki odpowiedzialny za moduł/przedmiot.
2. Karta modułu (sylabus) zawiera w szczególności:
  - 2.1. informacje ogólne o kierunku studiów,
  - 2.2. opis efektów kształcenia i ich odniesienie do efektów kształcenia zdefiniowanych dla kierunku studiów i obszaru kształcenia,
  - 2.3. opis metod kształcenia z odniesieniem do efektów kształcenia dla modułu zajęć,
  - 2.4. sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia osiągniętych przez studenta,
  - 2.5. liczbę przyporządkowanych punktów ECTS z pokazaniem sposobu jej wyznaczenia,
  - 2.6. literaturę przedmiotu.

IV. Terminy dostosowania i uchwalania programów kształcenia

§ 10

1. Program kształcenia dla każdego kierunku studiów, poziomu, profilu kształcenia oraz formy studiów powinien zostać uchwalony przez radę instytutu nie później niż na cztery miesiące przed rozpoczęciem roku akademickiego, w którym będzie obowiązywał.
2. Wprowadza się następującą procedurę postępowania prowadzącą do przyjęcia programu kształcenia dla każdego kierunku studiów, poziomu, profilu kształcenia oraz formy studiów:
  - 2.1. Instytut przekazuje senatowi podjętą przez radę instytutu uchwałę w sprawie projektu efektów kształcenia wraz ze stosowną dokumentacją dotyczącą projektowanych kierunkowych efektów kształcenia po zasięgnięciu opinii konwentu,
  - 2.2. Do dnia 31 marca przed rozpoczęciem roku akademickiego, na którym program kształcenia będzie obowiązywał, senat określa w drodze uchwały kierunkowe efekty kształcenia, na podstawie projektu efektów kształcenia uchwalonych przez radę instytutu dla prowadzonego w instytucie programu kształcenia na określonym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia,
  - 2.3. Rada instytutu uchwała program kształcenia, a w szczególności program studiów, plan studiów na bazie określonych przez senat efektów kształcenia w terminie do 30 kwietnia przed rozpoczęciem roku akademickiego, na którym program kształcenia będzie obowiązywał,
  - 2.4. Rada instytutu przyjmuje program studiów, w tym plan studiów w drodze uchwały po zaopiniowaniu przez uprawniony organ samorządu studentów,
  - 2.5. Opinia organu samorządu studentów powinna być sporządzona na piśmie.
3. Termin, o którym mowa w ust. 1 stosuje się również w przypadku uchwalania zmiany programu kształcenia, w tym planu studiów.
4. Instytut prowadzący kierunek studiów w celu doskonalenia programu kształcenia może dokonywać w nim zmian:
  - 4.1 w zakresie zakładanych efektów kształcenia właściwych dla tego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia, wybranych z efektów kształcenia dla obszaru lub obszarów kształcenia, do których został przyporządkowany ten kierunek studiów,
  - 4.2 zajęć dydaktycznych, za które student może uzyskać łącznie do 50% punktów ECTS, określonych w programie studiów aktualnym na dzień wydania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego decyzji o uprawnieniu do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia,
  - 4.3 łącznie do 30% ogólnej liczby zakładanych efektów kształcenia określonych przez senat Uczelni aktualnych na dzień wydania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego decyzji o uprawnieniu do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia,
  - 4.4 w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć.
5. Zmiany w programach kształcenia, o których mowa w punkcie 4, podpunktach 4.1, 4.2, 4.3, **mogą być wprowadzane z początkiem nowego cyklu kształcenia**, z wyjątkiem zmian koniecznych do usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną, które mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia.

6. Zmiany w doborze treści kształcenia przekazywane studentom w ramach zajęć (punkt 4 podpunkt 4.4), uwzględniające najnowsze osiągnięcia naukowe lub artystyczne, **mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia.**
7. Zmiany efektów kształcenia wymagają zatwierdzenia przez Senat.
8. Instytut nie może dokonywać zmian zakładanych efektów kształcenia w przypadku kierunku studiów, dla którego senat przyjął w całości wzorcowy opis efektów kształcenia określony w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (kierunek Pielęgniarstwo, kierunek Pedagogika).
9. Instytut nie powinien dokonywać innych zmian w programie kształcenia w trakcie cyklu kształcenia, z wyjątkiem wymienionych w pkt. 4.
10. Zmiany w programie kształcenia należy wprowadzić do końca kwietnia roku akademickiego poprzedzającego rok akademicki, którego zmiany dotyczą.
11. W przypadku studiów rozpoczynających się w semestrze letnim, zmiany w programie kształcenia należy wprowadzić, co najmniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem studiów.
12. Program kształcenia, w tym dokumentacja dotycząca programów kształcenia podlegają zaopiniowaniu przez Przewodniczącego Uczelnianej Komisji do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia oraz Instytutowych Zespołów do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia.

V. Realizacja programu kształcenia

§11

1. Student w procesie kształcenia musi uzyskać wszystkie efekty kształcenia zakładane w programie kształcenia.
2. Programy kształcenia powinny być konsultowane z pracodawcami oraz przedstawicielami samorządów lokalnych i innych instytucji.
3. Uczelnia może prowadzić studia o profilu praktycznym z udziałem podmiotów gospodarczych na podstawie sporządzonej umowy, która może zawierać: możliwość prowadzenia zajęć praktycznych ze studentami przez pracowników danego podmiotu gospodarczego, zasady finansowania studiów przez ten podmiot, sposób i zasady realizacji praktyk semestralnych, zasady realizacji pracy dyplomowej w zakładzie pracy.
4. Realizacja programu kształcenia podlega ciągłemu procesowi monitorowania i ewaluacji.
5. W celu doskonalenia programu kształcenia uczelnia w ramach posiadanego uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia może dokonywać zmian zapisanych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Uchwale Senatu.
6. Zmiany w programie kształcenia mogą być wprowadzane z początkiem nowego cyklu kształcenia z wyjątkiem zmian koniecznych do usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną, które mogą być wprowadzone w trakcie cyklu kształcenia.
7. W programie kształcenia nie można dokonywać zmian zakładanych efektów kształcenia kierunków studiów, dla których Senat przyjął w całości wzorcowe efekty kształcenia.
8. Program studiów, w tym plany studiów, dla kierunku pielęgniarstwo opisuje się zgodnie ze standardami kształcenia, określonymi na podstawie przepisów art. 9 b ust. 1 ustawy.
9. W ramach kierunku studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, wymagane jest spełnienie standardów kształcenia, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 c ustawy.
10. Za realizację programów kształcenia odpowiada dyrektor instytutu.

VI. Ewaluacja programu kształcenia

§12

1. Przy ocenie procesu oraz rezultatów realizacji programu kształcenia zaleca się stosowanie następujących kryteriów:
  - 1.1. zgodności (programu studiów, w tym planu studiów z obowiązującymi wytycznymi, efektów kształcenia z KRK, dokumentowania przebiegu procesu kształcenia z obowiązującymi w uczelni zasadami);
  - 1.2. skuteczności kształcenia (określenie, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele i efekty kształcenia, zdefiniowane na etapie planowania);
  - 1.3. efektywności kształcenia (nakłady na kształcenie, a uzyskane rezultaty);
  - 1.4. atrakcyjności i konkurencyjności programu kształcenia (poziom zadowolenia studentów);
  - 1.5. doboru kadry dydaktycznej;
  - 1.6. spójności programu kształcenia (spójność treści programowych z efektami kształcenia).
2. W procesie monitorowania i ewaluacji programu kształcenia wykorzystuje się między innymi następujące źródła informacji:
  - 2.1. analizę wyników kształcenia (odsiew, statystyki ocen);
  - 2.2. uwagi i spostrzeżenia pohospitacyjne;
  - 2.3. opinie interesariuszy zewnętrznych;
  - 2.4. opinie studentów;
  - 2.5. analizę jakości prac dyplomowych;
  - 2.6. wymagania i przebieg egzaminu dyplomowego;
  - 2.7. analizę losów absolwentów.
3. Wnioski wynikające z oceny rezultatów realizacji programu kształcenia uwzględnia się w procesie jego doskonalenia.
4. Za monitorowanie realizacji i ewaluacji założeń uczelnianego systemu zapewniającego jakość kształcenia odpowiadają:
  - 4.1 Pełnomocnik Rektora do spraw Jakości Kształcenia;
  - 4.2 Uczelniana Komisja do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia;
  - 4.3 Instytutowe Zespoły do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia.

EFEKTY KSZTAŁCENIA

określone Uchwałą Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej
im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu

Nr Uchwały Senatu.....

z dnia.....

1. Umiejscowienie kierunku w obszarze kształcenia:
.....
2. Przyporządkowanie kierunku studiów do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych:
.....
3. Profil kształcenia:
.....
4. Poziom kształcenia i czas trwania studiów:
.....
5. Absolwent (krótka charakterystyka absolwenta):
.....

Handwritten initials in blue ink.

6. Kierunkowe efekty kształcenia

L.p.	Symbol efektu kierunkowego	Kierunkowe efekty kształcenia dla kierunku studiów	Symbol efektu kształcenia w obszarze kształcenia (odniesienie do obszarowych efektów kształcenia)
Wiedza			
1.	K_W01		
2.	K_W02		
Umiejętności			
1.	K_U01		
2.	K_U02		
Kompetencje społeczne			
1.	K_K01		
2.	K_K02		

7. Objaśnienie oznaczeń:

Symbol efektu tworzą:

- litera K – kierunkowe efekty kształcenia,
- litera P - profil praktyczny,
- litera A – profil ogólnoakademicki,
- 1 – studia pierwszego stopnia,
- 2 – studia drugiego stopnia,
- znak_(podkreślnik),
- litera W – kategoria wiedza,
- litera U – kategoria umiejętności,
- litera K – kategoria kompetencji społecznych,
- 01,02,03 i kolejne – numer efektu kształcenia.

Litera określająca nazwę obszaru kształcenia:

- H: obszar kształcenia odpowiadający naukom humanistycznym,
- S: obszar kształcenia odpowiadający naukom społecznym,
- X: obszar kształcenia odpowiadający naukom ścisłym,
- P: obszar kształcenia odpowiadający naukom przyrodniczym,
- T: obszar kształcenia odpowiadający naukom technicznym,
- M: obszar kształcenia odpowiadający naukom medycznym, naukom o zdrowiu oraz naukom o kulturze fizycznej,
- R: obszar kształcenia odpowiadający naukom rolniczym, leśnym i weterynaryjnym,
- A: obszar kształcenia odpowiadający naukom o sztuce,

Cyfra określająca poziom kształcenia:

- 1 – studia/kwalifikacje pierwszego stopnia,
- 2 – studia/kwalifikacje drugiego stopnia,

Litera określająca profil kształcenia:

- A – profil ogólnoakademicki,
- P – profil praktyczny.

Znak:

- (podkreślnik).

Litery oznaczające kategorie efektów:

- W – wiedza,
- U – umiejętności,
- K – kompetencje społeczne.

Numer efektu w odrębnej danej kategorii, zapisany w postaci dwóch cyfr 01,02.03 i kolejne.

REKTOR

doc. dr Krzysztof Rejman

Handwritten initials in blue ink